ТЫЗЭКЪОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос адыга

1923-рэ илъэсым гъэтхапэм къыщегъэжьагъэу къыдэкIы

№ 126 (20889)

2015-рэ илъэс

ГЪУБДЖ

БЭДЗЭОГЪУМ и 14

къыхэтыутыгъэхэр ыкIи нэмыкI къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Владимир Путиныр Адыгеим и ЛIышъхьэ къызыхъугъэ мафэм фэшI къыфэгушIуагъ

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиныр телефонымкIэ Адыгеим и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан къызыдэгущыIэм къызыхъугъэ мафэм фэшI къыфэгушIуагъ. Джащ фэдэу Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэу Дмитрий Медведевыр зыкIэтхэжьыгъэ шIуфэс телеграммэр Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан ыцIэкIэ къэкIуагъ. Ащ мырэущтэу къыщеIо:

«**Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кытэ ыкъор!**

Укъызыхъугъэ мафэм фэшI сыпфэгушIо.

Адыгеим о узэрэщашIэрэр, уасэ къызэрэщыпфашIырэр республикэм исоциальнэ-экономикэ хэхъоныгъэкIэ Iофышхо зышIэрэ, наукэмрэ гъэсэныгъэмрэ джыри нахь гъэпытэгъэнхэм дэлэжьэрэ пащэу узэрэщытыр ары.

Темыр Кавказым инвестициехэмкIэ ыкIи зекIон IофымкIэ анаIэ нахь къытырадзэным, джащ фэдэу ныдэлъфыбзэмрэ адыгэ культурэмрэ къэгъэнэжьыгъэнхэм ренэу унаIэ зэратебгъэтырэм пае уичIыпIэгъухэм анахьэу етIани лъытэныгъэ къызкIыпфашIырэр.

Псауныгъэ пытэ уиIэнэу, гухэлъэу пшIыгъэхэр гъэхъагъэ хэлъэу щыIэныгъэм щыпхырыпщынхэу пфэсэIо.»

* * *

Джащ фэдэу ТхьакIущынэ Аслъан къыфэгушIуагъэх: Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ и Тхьаматэу Сергей Нарышкиныр, Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лIыкIоу Къыблэ федеральнэ шъолъырым щыIэ Владимир Устиновыр, Урысыем и Президент и Полномочнэ лIыкIоу Темыр-Кавказ шъолъырым щыIэ Сергей Меликовыр, Урысые Федерацием зыкъэухъумэжьыгъэнымкIэ иминистрэу Сергей Шойгу, Урысые Федерацием чIычIэгъ байныгъэхэмкIэ ыкIи тыкъэзыуцухьэрэ дунаимкIэ иминистрэу Сергей Донскоир, Урысые Федерацием Темыр Кавказым иIофхэмкIэ иминистрэу Лев Кузнецовыр, Урысыем и Президент и Администрацие ипащэу Сергей Ивановыр, Урысые Федерацием и Апшъэрэ хьыкум и Тхьаматэу Вячеслав Лебедевыр, Урысые Федерацием и Конституционнэ суд и Тхьаматэу Валерий Зорькиныр, «Единэ Россием» и Генеральнэ совет исекретарэу Сергей Невировыр, Урысыем мэкъу-мэщымкIэ иминистрэу Александр Ткачевыр, Союзнэ къэралыгъом икъэралыгъо секретарэу Григорий Рапота, Урысые Федерацием и Правительствэ и Полномочнэ лIыкIоу ФедерациемкIэ Советым щыIэ Андрей Яцкиныр, Росатомым илъыплъэкIо Совет итхьаматэу Борис Грызловыр, Архангельскэ хэкум игубернаторэу Игорь Орловыр, Республикэу Хакасием ипащэу Виктор Зиминыр, Пензенскэ хэкум игубернатор ипшъэрылъхэр зыгъэцакIэу Иван Белозерцевыр, Ставрополь краим игубернаторэу Владимир Владимировыр, Астрахань хэкум игубернаторэу Александр Жилкиныр, Республикэу Алтай ипащэу Александр Бердниковыр, Республикэу Коми ипащэу Вячеслав Гайзер, Республикэу Мордовием ипащэу Владимир Волковыр, Челябинскэ хэкум игубернаторэу Борис Дубровскэр, Воронежскэ хэкум игубернаторэу Алексей Гордеевыр, Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ идепутатэу Николай Харитоновыр, ЮВО-м идзэхэм якомандующэу Александр Галкиныр, Урысые Федерацием щынэгъончъагъэмкIэ и Совет исекретарэу Николай Патрушевыр, Урысыем и МЧС ипащэу Владимир Пучковыр, Урысые Федерацием энергетикэмкIэ иминистрэу Александр Новак, Урысыем и Президент и Полномочнэ лIыкIоу Къэралыгъо Думэм щыIэ Гарри Минх, Беларусь илIыкIоу Урысыем щыIэ Игорь Петришенкэр, Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ ивице-спикерэу Владимир Васильевыр, Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ идепутатхэу Михаил Моисеевыр, Надежда Бабкинар, Надежда Герасимовар, Алексей Езубовыр,

(ИкIэух я 2-рэ нэкIубгъом ит).

ЗэфыщытыкIэхэр нахь пытэнхэу

Гъунэгъу Краснодар краим илIыкIо купэу краим игубернатор иIэнатIэ зыгъэцэкIэрэ Вениамин Кондратьевыр зипащэр тыгъуасэ Адыгеим къэкIогъагъ. Ащ хэтыгъэх краим и Законодательнэ ЗэIукIэ и Тхьаматэу Владимир Бекетовыр, вице-губернаторхэу Хьатыу Джамболэт, Владимир Свеженец, Николай Долуда, краим идепартаментхэм ыкIи муниципальнэ образованиехэм япащэхэр.

АР-м и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъанрэ Вениамин Кондратьевымрэ пстэумэ апэ зэIукIэгъоу зэдырягъэм субъектитIум язэфыщытыкIэхэм, тапэкIэ Iоф зэрэзэдашIэщтым щатегущыIагъэх. Нэужыми ащ фэгъэхьыгъэ зэхэсыгъо Правительствэр зычIэт унэм щыкIуагъ. Ащ Адыгеим ылъэныкъокIэ хэлэжьагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, ащ игуадзэу Iэщэ Мухьамэд, АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, муниципальнэ образованиехэм япащэхэр.

АР-м и ЛIышъхьэ ипэублэ псалъэ Адыгеимрэ Краснодар краимрэ сыдигъокIи зэгурыIоныгъэ зэдырялэу зэрэзэдэлажьэхэрэм, ар ижъыкIэ къыщежьагъэ зэфыщытыкIэу зэрэщытым, непи ар лъагъэкIотэныр пшъэрылъ шъхьаIэу ялэхэм зэращыщым щыкIигъэтхъыгъ.

— Краснодар краим сыд фэдэрэ хъугъэ-шIагъэу ихъухьэрэри тэ тихъугъэ-шIагъэм фэдэу теплъы, — къыIуагъ ащ. — Хъяр шъуиIэмэ, тыщэгушIукIы, къиныр къыжъудэдгощыным тыпылъ. Ауштэу шъори шъукъытпэгъокIышъ, ащ пае лъэшэу тышъуфэраз. ЗэгурыIоныгъэу, зэкъошныгъэу тазыфагу илъым зэзэгъыныгъэу тызыкIэтхэщтыр изы шыхьат.

Вениамин Кондратьевым илъэсипшI пчъагъэм къыкIоцI язэфыщытыкIэхэр зэрэзэщымыкъуагъэхэр зэгъунэгъу лъэпкъитIум яакъылыгъэу зэрилъытэрэр, тапэкIи аущтэу зэрэлъыкIотэщтым ицыхьэ зэрэтельыр къыхигъэщыгъ.

— СубъектитIум яэкономикэ хэхъоныгъэ ышIыным садэлэжьэныр пшъэрылъ шъхьаIэу зыфэзгъэуцужьыгъэхэм ащыщ, — къыIуагъ ащ. — Адыгеимрэ Краснодар краимрэ яэкономикэ лъэныкъуабэкIэ зэхэлъэу пIон плъэкIыщт, арышъ, ар дгъэпытэн, къэтыухъумэн фае.

Нэужым зэхэсыгъом хэлажьэу къэгущыIагъэхэми субъектитIум зэгурыIоныгъэу, зэныбджэгъуныгъэу азыфагу ильыр лъыгъэкIотэгъэныр пшъэрылъ шъхьаIэу ялэхэм зэращыщыр кIагъэтхъыгъ.

ТхьакIущынэ Аслъанрэ Вениамин Кондратьевымрэ зыкIэтхэгъэхэ зэзэгъыныгъэм лъэныкъо зэфэшъхьафыбэу Iоф зэрэзэдашIэщтыр къыдыхэлъытагъ. Джащ фэдэу субъектитIум япащэхэми кIагъэтхъыгъ, зэзэгъыныгъэми къыдыхэлъытагъ зыгъэпсэфыпIэу «Лэгъо-Накъэ» игъэпсынкIэ зэрэзэдэлэжьэщтхэр.

Зэхэсыгъом ыуж республикэ стадионэу зэтырагъэпсыхьажьырэм ыкIи физкультурнэ комплексыкIэу ашIыгъэм Краснодар краим къикIыгъэ лIыкIо купыр арагъэблэгъагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Владимир Путиныр Адыгеим и ЛIышъхьэ къызыхъугъэ мафэм фэшI къыфэгушIуагъ

(ИкIэух.).

Севастополь игубернаторэу Сергей Меняйло, Новгородскэ хэкум игубернаторэу Сергей Митиныр, Къэрэщэе-Щэрджэсым ипащэу Темрезов Рэщыд, Къэбэртэе-Бэлъкъарым ипащэу КIокIо Юрэ, Оренбург хэкум игубернаторэу Юрий Берг, Магадан хэкум игубернаторэу Владимир Печенэр, Амур хэкум игубернаторэу Александр Козловыр, Вологодскэ хэкум игубернаторэу Олег Кувшинниковыр, Мурманскэ хэкум игубернаторэу Марина Ковтун, Самарскэ хэкум игубернаторэу Николай Меркушкиныр, Республикэу Къырым и Къэралыгъо Совет итхьаматэу Владимир Константиновыр, Кемеровскэ хэкум игубернатор ипшъэрылъхэр зыгъэцакIэу Аман Тулеевыр, Иркутскэ хэкум игубернатор ипшъэрылъхэр зыгъэцакIэу Сергей Ерощенкэр.

Ятелеграммэхэр Адыгеим и ЛIышъхьэ къыфагъэхьыгъэх Урысыем ПенсиехэмкIэ и Фонд иправление итхьаматэу Антон Дроздовым, Рособрнадзорым ипащэу Сергей Кравцовым, Урысые Федерацием ихьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу идиректорэу Артур Парфенчиковым, Урысыем и Президент и Контрольнэ гъэIорышIапIэ ипащэ игуадзэу Михаил Бесхмельницыным, Урысые Федерацием и Президент IэкIоцI политикэмкIэ и ГъэIорышIапIэ ипащэ игуадзэу Игорь Дивейкиным, Ростехнадзорым ипащэу Алексей Алешиным, Урысыем и Общественнэ палатэ иаппарат ипащэу Сергей Смирновым, Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лIыкIоу Къыблэ федеральнэ шъолъырым щыIэм игуадзэу Владимир Гурба.

Джащ фэдэу Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ къыфэгушIуагъэх общественнэ IофышIэхэм, промышленниккэм, предпринимательхэм ащыщхэр, шъолъырхэм яхэбзэгъэуцу зэIукIэхэм ядепутатхэр, хабзэм ифедеральнэ къулыкъухэм яшъолъыр подразделениехэм япащэхэр.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ ипресс-къулыкъу

ЦIЫФЫМРЭ ХЭБЗЭГЪЭУЦУГЪЭМРЭ

ЫпкIэ зыхэмылъ IофшIэнхэр обществэм ищыкIагъэх

2014-рэ илъэсым республикэм ихьыкумышIхэм уголовнэ бзэджэшIэгъэ мыхьылъэ зезыхьэгъэ нэбгырэ 335-мэ ыкIи административнэ хэукъоныгъэхэр зышIыгъэ нэбгырэ мин 200-мэ шIокI зимыIэ IофшIэнхэр агъэцэкIэнхэмкIэ пшъэдэкIыжьхэр атыралъхьагъэх.

ШIокI зимыIэ IофшIэнымкIэ пшъэдэкIыжь зэрагъэхьыхэрэм яIофыгъохэм афэгъэхьыгъэ игъэкIотыгъэ зэхэсыгъо АР-м и Апшъэрэ хьыкум и Президиум зэхищагъ.

Iофтхьабзэмтхьамэтагъорщызэрихьагъ АР-м и Апшъэрэ хьыкум и Тхьаматэу Трахъо Аслъан. Зэхэсыгъом хэлэжьагъэх АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Н. Широковар, АР-м ипрокурор игуадзэу А. Герасимовыр, бзэджашIэхэм пшъэдэкIыжь ягъэхьыгъэнымкIэ федеральнэ къулыкъум и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм ипащэ иIэнатIэ зыгъэцэкIэрэ А. Хъутыр, Мыекъопэ къэлэ администрацием ипащэу А. Наролиныр, АР-м и Апшъэрэ хьыкум ихьыкумышIхэр, район хьыкумхэм ятхьаматэхэр, зэгъэшIужь хьыкумышIхэр, нэмыкIхэри.

Уголовнэ бзэджэшIэгъэ мыхьылъэ зезыхьагъэхэм шIокI зимыIэ IофшIэнхэмкIэ пшъэдэкIыжьэу ахьыщтым игъунапкъэхэр хэбзэгъэуцугъэм нахь ин ышIыгъэх. УФ-м и Уголовнэ кодекс къызэрэдилъытэрэмкIэ, пшъэдэкIыжьэу арагъэхьын алъэкIыщтым хэхьэх зыгъэтэрэзыжьын ыкIи шIокI зимыIэ IофшIэнхэр.

Уголовнэ бзэджэшIэгъэ мыхьылъэ зезыхьагъэхэм шIокI зимыIэ IофшIэныр агъэцэкIэнымкIэ пшъэдэкIыжьыр хьыкумым атырелъхьэ. Ащ къызэригъэнафэрэмкIэ, пшъэдэкIыжь зыхьырэм иIофшIэн ыкIи еджэным хэмыхьэу, охътэ лые зыщиIэм, ыпкIэ зыхэмылъ общественнэ IофшIэнхэр ыгъэцэкIэнхэ фае.

Хэбзэгъэуцугъэм зэригъэнафэрэмкIэ, апэрэ купым хэхьэрэ сэкъатхэу, бзылъфыгъэ лъэрымыхьэхэу, илъэсищым нэс зыныбжь сабыйхэр зиIэ бзылъфыгъэхэу, дзэ къулыкъушIэхэу, зэзэгъыныгъэ шIыкIэм тетэу дзэм къулыкъур щызыхьыхэу пшъэдэкIыжь зытыральхьагъэхэм шIокI зимыIэ IофшIэнхэр агъэцэкIэнхэу щытэп.

Пщынэным пIалъэу иIэр сыхьат 60-м къыщегъэжьагъэу сыхьат 480-м нэс. ШIокI зимыIэ IофшIэнхэр мафэм сыхьатиплIым ехъу хъущтэп. IофшIэн мафэхэм а пчъагъэр сыхьатитIум ехъу хъущтэп, ау пшъэдэкIыжь зыхьырэм ишIоигъоныгъэкIэ ар сыхьатиплIым нэсыни ылъэкIыщт.

Зыныбжь имыкъугъэхэм пщынэн пIалъэу афагъэуцугъэр сыхьат 40-м къыщегъэжьагъэу сыхьати 160-м нэсы. Еджэным ыкIи IофшIэным пэрыохъу фэмыхъухэу Iоф мыхьылъэхэр ахэм арагъэшIэщтых. Илъэс 14 — 15 зыныбжь Iэтахъохэм мафэм Iоф зэрашIэщт уахътэр сыхьатитIум, илъэс 16 зыныбжьхэм сыхьатищым къехъухэ хъущтэп.

ШIокI зимыIэ IофшIэнхэм ягъэцэкIэн ылъэныкъокIэ непэ щыIэ екIолIакIэр зэблэхъугъэн зэрэфаер зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэм къыхагъэщыгъ. МыщкIэ район хьыкумхэм ятхьаматэхэм, федеральнэ ыкIи зэгъэшIужь хьыкумышIхэм яIофшIэн амыгъэлъэшымэ зэрэмыхъущтыр пстэуми зэдаштагъ.

Мыщ фэдэ шIыкIэм еплъыкIэ шъхьаIэу обществэм фыриIэр бзэджэшIагъэхэр ыкIи хэбзэукъоныгъэхэр къэмыгъэхъугъэнхэмкIэ пэшIорыгъэшъ IофтхьабзэхэрадызехьэгъэнхэрарыМы IофыгъорапэрэилъэсэпкъэралыгъохэбзэгъэцэкIакIо къулыкъухэм янэплъэгъу зитыр.

БлэкIыгъэ илъэсым Адыгеим имызакъоу, УФ-м инэмыкI шъолъырхэри шIокI зимыIэ IофшIэнхэм ягъэцэкIэнкIэ къиныгъохэм ахэтыгъэх.

2014-рэ илъэсым административнэ хэукъоныгъэ зышIыгъэ нэбгырэ мини 2 фэдизмэ шIокI зимыIэ IофшIэнхэр агъэцэкIэнхэу Адыгеим изэгъэшIужь хьыкумышIхэм атыралъхьагъ, ахэм япроцент 43-мэ зэрэпщынагъэхэмкIэ тхылъхэр яIэх.

Уголовнэ бзэджэшIэгъэ мыхьылъэ зезыхьагъэхэм шIокI зимыIэ IофшIэнхэмкIэ пшъэдэкIыжьэу ахьыщтым игъунапкъэхэр хэбзэгъэуцугъэм нахь ин ышIыгъэх. УФ-м и Уголовнэ кодекс къызэрэдилъытэрэмкIэ, пшъэдэкIыжьэу арагъэхьын алъэкIыщтым хэхьэх зыгъэтэрэзыжьын ыкIи шIокI зимыIэ IофшIэнхэр.

2014-рэ илъэсым уголовнэ бзэджэшIэгъэ мыхьылъэ зезыхьэгъэ нэбгырэ 335-мэ шIокI зимыIэ IофшIэнхэр пшъэдэкIыжьэу республикэм ихьыкумышIхэм атыралъхьагъэх. МыекъуапэкIэ — нэбгыри 116-мэ, Мыекъопэ районымкIэ — 50-мэ, Кощхьэблэ районымкIэ — 38-мэ, Джэджэ районымкIэ — 37-мэ, Красногвардейскэ районымкIэ — 29-мэ, Тэхъутэмыкъое районымкIэ — 26-мэ, Шэуджэн районымкIэ — 22-мэ, Теуцожь районымкIэ — 12-мэ, АдыгэкъалэкIэ — нэбгыри 4-мэ.

Уголовнэ гъэцэкIэкIо системэм ылъэныкъокIэ пшъэдэкIыжьыр зэрагъэцакIэрэмкIэ упчIабэ къэуцу. Анахьыбэу ахэр зыфэгъэхьыгъэр хьапсым дэсхэм яIофшIэн зэрэзэхащэрэр ыкIи ахэм пшъэдэкIыжь зэрахьырэ шIыкIэм зэрэлъыплъэхэрэр ары. Ащ къыхэкIэу пшъэдэкIыжь зыхьырэ цIыфхэм япчъагъэ фэгъэхьыгъэ къэбарыр муниципальнэ къулыкъухэм алъагъэIэсы, ахэр учетым зыхатхыкIыжьыхэкIэ, республикэм ихьыкумхэм къэбарыр аIэкIагъахьэ.

Бэрэ къыхэкIы уголовнэ-гъэцэкIэкIо инспекцием хэбзэгъэуцугъэм къыдилъытэрэ шапхъэхэр ыукъохэу. ГущыIэм пае, Джэджэ районым ихьыкум иунашъокIэ хьапс зытыралъхьагъэм ылъэныкъокIэ шIокI зимыIэ IофшIэнхэр 2014-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 1-м ригъэжьэнхэу щытыгъ, ау а унашъор агъэцэкIэнэу заублэгъагъэр 2014-рэ илъэсым чъэпыогъум и 15-р ары ныIэп. Ащ фэдэ щысэу къэпхьын плъэкIыщтыр бэ.

Уголовнэ гъэцэкIэкIо системэм ылъэныкъокIэ пшъэдэкIыжьыр зэрагъэцакIэрэмкIэ упчIабэ къэуцу. Анахьыбэу ахэр зыфэгъэхьыгъэр хьапсым дэсхэм яIофшIэн зэрэзэхащэрэр ыкIи ахэм пшъэдэкIыжь зэрахьырэ шIыкIэм зэрэлъыплъэхэрэр арых.

Хьыкумым унашъоу ышIыгъэр журналым дамытхэу мызэу, мытIоу республикэм хэукъоныгъэхэр къыщыхагъэщыгъэх. УФ-м и Уголовнэ кодекс зэритхагъэмкIэ, ащ фэдэ хэукъоныгъэм уголовнэ пшъэдэкIыжь пылъ. Республикэм имуниципальнэ образование пэпчъ шIокI зимыIэ IофшIэнхэр зыщагъэцэкIэнхэ алъэкIыщт псэуалъэхэр тхыгъэхэу яIэх. ЗэрищыкIагъэм тетэу илъэс къэс ащ зэхъокIыныгъэхэр фашIых. Муниципальнэ образованиехэм япащэхэм ащыщхэм унашъоу ашыгъэм диштэу шIокI зимыIэ IофшIэнхэр зыщыбгъэцэкIэн умылъэкIыщт унэе ыкIи коммерческэ предприятиехэм ясписки аштагъ.

ГущыIэм пае, ащ хэхьэх зэфэшIыгъэ Iахьзэхэлъ обществэу «Кужорскэ чырбыщышI заводыр», Каменномостскэ псэупIэмкIэ мэкъумэщ хъызмэтшIапIэу «АРАКС» зыфиIорэр, Теуцожь районымкIэ зэфэшIыгъэ Iахьзэхэлъ обществэхэу «Теучежский завод ЖБИ», «Киево-Жураки АПК», пшъэдэкIыжьэу ахьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэхэу «Стройформ», «Адыгейское» зыфиIохэрэр, нэмыкIхэри.

Хэбзэгъэуцугъэм къызэригъэнафэу, псэуалъэхэм алъэныкъокIэ шIокI зимыIэ IофшIэнхэр псынкIэу гъэцэкIэгъэнхэмкIэ муниципальнэ образованиехэм япшъэрылъхэр икъу фэдизэу зэшIуахыхэрэп, ащ къыхэкIыкIэ, къэралыгъом къыгъэнэфэрэ лъэныкъо шъхьаIэхэр гъэцэкIагъэхэ хъурэп. Мыщ шIуагъэу къытырэр зэрифэшъуашэу обществэм гурагъаIорэп. Ар зэхэфыгъэ зыхъукIэ, къэлэ ыкIи къоджэ псэупIэхэм яэтегъэпсыхьан иIофыгъуабэхэр зэшIохыгъэхэ хъущт. ШIокI зимыIэ IофшIэнхэм ягъэцэкIэн ылъэныкъокIэ непэ щыIэ екIолIакIэр зэблэхъугъэн зэрэфаер зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэм къыхагъэщыгъ. МыщкIэ район хьыкумхэм ятхьаматэхэм, федеральнэ ыкIи зэгъэшIужь хьыкумышIхэм яIофшIэн амыгъэлъэшымэ зэрэмыхъущтыр пстэуми зэдаштагъ. Джащ фэдэу шIокI зимыIэ мыщ фэдэ IофшIэнхэр зыгъэцакIэхэрэм мэфэ е сыхьат пчъагъэу Iоф зэрашIагъэр къэзылъытэрэ пащэхэм пшъэдэкIыжьэу ахьырэри гъэлъэшыгъэн фаеу алъытагъ.

Зыныбжь имыкъугъэхэм пщынэн пIалъэу афагъэуцугъэр сыхьат 40-м къыщегъэжьагъэу сыхьати 160-м нэсы. Еджэным ыкIи IофшIэным пэрыохъу фэмыхъухэу Iоф мыхьылъэхэр ахэм арагъэшIэщтых. Илъэс 14 — 15 зыныбжь Iэтахъохэм мафэм Iоф зэрашIэщт уахътэр сыхьатитIум, илъэс 16 зыныбжьхэм сыхьатищым къехъухэ хъущтэп.

И. КIЫКI.

АР-м и Апшъэрэ хьыкум уголовнэ IофхэмкIэ ихьыкум коллегие итхьамат.

Язэпхыныгъэ тапэкIи агъэпытэщт

Волгоград хэкум илIыкIо куп бэмышIэу Краснодар краим ихьакIагъ. Ащ хэтыгъэхэм адыгэ къуаджэу Агуй-Шапсыгъэ зы мафэ щагъэкIуагъ.

ЛIыкIохэм къоджэдэсхэр яжагъэх ыкIи зэрищыкIагъэм фэдэу зафагъэхьазырыгъ. ТишъолъыркIэ мы зэIукIэгъум мэхьанэшхо зэриIэр кIигъэтхъыгъ Краснодар краим иадминистрацие хэгъэгу кIоцI политикэмкIэ идепартамент идиректорэу, вице-губернаторым игуадзэу КIырмыт Мухьдинэ.

— Шъолъырхэм Iоф зэрэзэдашIэрэм епхыгъэу зэхащэгъэ зэIукIэгъум джыри зэ къыгъэнэфагъ УФ-м исубъектхэм Краснодар краир сыд фэдэрэ лъэныкъокIи зэрашIогъэшIэгъоныр. Экономикэм хэхъоныгъэу ышIыхэрэмкIэ, муниципальнэ образованиехэм язэтегъэпсыхьан епхыгъэ IофыгъохэмкIэ, чIыпIэ зыгъэIорышIэжьын къулыкъухэм яIофшIэн изэхэщэнкIэ, псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым игумэкIыгъохэр дэгъэзыжьыгъэнхэмкIэ, мэкъумэщ отраслэм, наукэм, гъэсэныгъэм ыкIи спортым, ныбжьыкIэ политикэм, лъэпкъ общественнэ организациехэм ыкIи дин объединениехэм Iоф адэшIэгъэнымкIэ опытышхо зыIэкIэлъ регионхэм краир ащыщ. ХьакIэхэм лъэныкъо зэфэшъхьафхэм нэIуасэ зафашIыгъ ыкIи шъолъыритIум азыфагу илъ зэпхыныгъэр джыри гъэпытэгъэн зэрэфаер зэдаштагъ, — къыIуагъ КIэрмытым.

Волгоград хэкум къикIыгъэ пащэхэр апэ Ермэлхьаблэ екIолIагъэх, етIанэ Краснодар ыуж ТIопсэ районым еблэгъагъэх хьакIэхэм бысымхэр дахэу къапэгъокIыгъэх. Яшъуфэс гущыIэхэр урысыбзэкIэ, адыгабзэкIэ ыкIи ермэлыбзэкIэ къаIуагъэх. Муниципалитетым ичIыпIэ анахь дахэхэу кIэлэцIыкIу лагерэу «Олимпийские надежды» зыфиIорэм, нэужым дунаим щызэлъашIэрэ кIэлэцIыкIу гупчэу мыгъэ илъэс 55-рэ хъурэ «Орленкэм» хьакIэхэр якIолIагъэх. Ау анахь шIухьафтын шъхьаIэр Агуй-Шапсыгъэ къыщяжэщтыгъ.

Мы чIыпIэр къызкIыхахыгъэр къэшIэгъуаеп. Краснодар краим щыпсэурэ лъэпкъ зэфэшъхьафхэм язэпхыныгъэ гъэпытэгъэнымкIэ, мыхэм язэфыщытыкIэхэмкIэ къэралыгъо политикэр гъэцэкIагъэ зэрэхъурэм ыкIи лъэпкъ культурэмрэ искусствэмрэ хэхъоныгъэхэр ашIынхэмкIэ амалэу щыIэхэр гъэфедэгъэнхэмкIэ краим опытэу IэкIэлъыр хьакIэхэм ашIогъэшIэгъоныгъ. Ащ къыхэкIыкIэ зэхэщакIохэр бэрэ емыгупшысэхэу къуаджэу Агуй-Шапсыгъэ къыхахыгъ ыкIи ащ рыкIэгъожьыгъэхэп — къэлэ-лIыхъужъым илIыкIохэм дахэу адыгэхэр къапэгъокIыгъэх.

Адыгэ шъуашэ ащыгъэу шыхэм атесхэ тикIалэхэр ягъусэхэу хьакIэхэр зэрыс автобусыр лъэпкъ комплексэу «Нарт» зыфиIорэм къыдэхьагъэх. Ахэм къапэгъокIыгъэх ТIопсэ районым ыкIи къалэу Шъачэ ащыпсэурэ нахьыжъхэм ащыщхэр.

— ХьакIэу тадэжь къеблагъэхэрэм сыдигъуи зэрифэшъуашэу, дахэу тапэгъокIыныр тихабз, — къыIуагъ ТIопсэ районым ипащэу Владимир Лыбаневым.

Я 18 — 19-рэ лIэшIэгъухэм адыгэхэр зэрэпсэущтыгъэхэр къизыIотыкIырэ къэгъэлъэгъонэу музеим къыщызэIуахыгъэм иэкспонатхэм, тилъэпкъ тарихъ ыкIи культурэ баеу иIэм, непэ зэрэпсэурэм хьакIэхэм нэIуасэ зыфашIын амал яIагъ. Социальнэ-экономикэ ыкIи лъэпкъ культурэ лъэныкъохэмкIэ хэхъоныгъэу хы ШIуцIэ Iушъом щыпсэурэ адыгэхэм ашIыхэрэм къатегущыIагъ «Адыгэ Хасэм» итхьаматэу КIакIыхъу Мэджыдэ.

Мы чIыпIэм щыпсэурэ лъэпкъхэм яшъхьныгъо зэфэшъхьафхэм хьакIэхэр ахэIагъэх, орэдхэр къафаIуагъэх, къафэшъуагъэх. Мыщ къыдыхэлъытагъэу ансамблъхэу «Шапсыгъ», «Нарт», «Солнечный дождь» зыфиIохэрэм яартистхэм концерт къатыгъ, джащ фэдэу зэлъашIэрэ орэдыIоу Лъэчэ Альберт мэфэкI зэхахьэр къыгъэдэхагъ.

— ТекIоныгъэм ия 70-рэ илъэс зыщыхэдгъэунэфыкIырэм Пшызэ тыкъызэрэкIуагъэм мэхьанэшхо етэты, — къыIуагъ бысымхэм закъыфигъазэзэ Волгоград хэкум ивице-губернаторэу Александр Блошкиным. — Къэлэ-лIыхъужъэу Волгоградрэ, дэ щытхъум икъалэу ТIуапсэрэ ащыкIогъэ заохэм ахэкIодагъэхэр, шъхьафит тызышIыжьыгъэ тидзэкIолIхэр сыдигъуи тыгу ильыщтых, егъэшIэрэ шIэжьэу тиIэщтых.

НЫБЭ Анзор.

Пэнэшъу Сэфэр

ПсычъыIэм ычIэгъ

псыфабэ къычIэкIыжьырэп

Рассказ

(КъызыкIэлъыкIорэр бэдзэогъум и 11-м къыдэкIыгъэ номерым ит).

Рустамэ риIощтыгъ:

— Оры щыIэныгъэм зы гушIуагъуи тхъагъуи хэсымылъэгъожьэу сыгу изыгъэучъыIыкIыгъэр, насыпынчъэ сызышIыгъэр...

Къызэрэрыджэгугъэм изэкъуагъэп Саидэ Рустам фимыгъэгъуущтыгъэр. Ащ къыхэхъожьыгъ сабый къызэрэфэхъугъэм пае ыгу рихьырэ сэнэхьатыр зыщызэригъэгъотыщт еджэпIэшхом чIэфагъэхэзэ, еджэныр чIидзыжьын фаеу зэрэхъугъэр. Ау зы лъэныкъокIэ Саидэ зытещыныхьэщтыгъэр дэгъоу зэшIокIыгъэ хъугъэ. Янэ къызэрэриIуагъэм тетэу зекIуагъэ, мэзищкIэ нахь пасэу сабыр къыфэхъугъэу макъэ ыгъэIугъ. ГумэкIыгъоу зыхэтыгъэхэр арэу къычIэкIын, игъом мышхэу, шхыныри ыгу Iумыхэу, ичъыий къыщыкIэу къыхэкIыгъ, сабыир ипIалъэм нахь пасэу къэхъугъ пIоми зылъэгъухэрэм ашIошъ хъунэу, итеплъэ щытыгъ, цIыкIугъэ гъырынагъ. Ащ фэшI Рустамэ дэкIоным ыпэкIэ сабыир ышъо хидзэгъэныр хэти ышъхьэ къихьэщтыгъэп. Мыхъужь хъумэ ари дэеп, цIыфхэр IаекIэ къытегущыIагъэхэп, ау Расул урамым зыщыIокIэм, гущыIэгъу зызэфэхъухэм, къыриIуагъэм Саидэ ыгоу тIэкIу гупсэфынэу ригъэжьэгъагъэр къыгъэбырсырыжьыгъ.

— Саид, хъущтыр хъугъахэ, — ыIуагъ Расул къызэрэщигъэзыягъэм гукъанэу ригъэшIыгъэм фэгъэхьыгъэ гущыIэхэр къызыфедзыхэ нэужым, — ау зыхъукIэ джы къысаIу сэ сыкъыщыбгъэзыий Рустамэ псэогъукIэ къызэпхыныр къызхэкIыгъэр. Ар зыкIасIорэр, ащ о уеуцолIэжьын-уемыуцолIэжьыныр уиIофы, ау сшIошъ хъурэп сэщ нахьи Рустамэ нахьышIу плъэгъугъэкIэ псэогъу уфэхъугъэныр. Ащ зыгорэ зэрэхэлъым сехъырэхъышэжьырэп, пIощтыгъэба ежь Рустамэ шIу дэдэ уелъэгъуми, о зыкIи угу фэмыкIуахэу.

— Ежь шIу дэдэ селъэгъути арыба сызкIыдэкIуагъэр! — сэмэркъэу зыригъэшIэу Саидэ IущхыпцIыкIыгъ.

— Ар джэуап хъущтэп, — ыштагъэп Расул. — Джыри зэ кIэсэгъэтхъыжьы, сехъырэхъышэжьырэп Рустам шIу плъэгъугъэкIэ псэогъу узэрэфэмыхъугъэм. СымышIэрэр, къэпIонэу сызыфаер, ащ лъапсэу фэхъугъэр ары.

— Ар умышIахэмэ нахьышIу, — Саидэ ышъхьэ риуфэхыгъ.

Расул къышIагъ Саидэ зытеукIытыхьэрэ, къыфэмыIошъурэ горэ зэрэщыIэр.

— Саид, пшIошъ гъэхъу уишъэф хэти зэресымыIощтыр, цыхьэ къысфэшI.

Саидэ ащ нахь фэщыIэжьыгъэп, къехъулIагъэр зэкIэ зи химыушъэфэу къыIотагъ, къызеухым къыпигъэхъожьыгъ:

— Расул, сишъэфэу сянэрэ сынапэ тезыхыгъэ кIалэмрэ анэмыкI зыми ымышIэрэм ущызгъэгъозагъ. СызэрэолъэIурэр ори хэти ащ игугъу фэмышIынэу ары.

— Ары Iолъ! — ащ нахь къымыIоу Расул тIэкIурэ щытыгъ. Зэхихыгъэр къин къызэрэщыхъурэр, Саидэ лъэшэу ыгу зэрегъэузырэр къыхэщэу къэщтыкIыгъ. ЕтIанэ бзылъфыгъэм ынэгу кIэмыплъэшъоу ышъхьэ еуфэхыгъэу къыригъэжьагъ. — АщкIэ уицыхьэ къыстегъэлъ. Сэри сшIэщтыгъ Рустамэ узэрэдэкIуагъэм зыгорэ зэрэхэлъыр, ау шъыпкъэр къысIон, а кIалэм ар къыуиушIэгъэныр зыкIи сшъхьэ къихьэгъахэп. Ащ сэ къысишIагъэмкIэ къыстефэрэр нэмыплъ естыныр, гучъыIэ фэсшIыныр ары, ау сэ сыгу ебгъэ пае имыхьакъ есIоныр еспэсыгъахэп. СыхэукъомисшIэрэп, ау а лъэбэкъу пхэнджыр езыгъэшIыгъэу сшIошIырэр шIу узэрилъэгъурэр, ушIокIодыным ищынагъо зэрэщыIэр ышIошъ зэрэхъугъэр ары. УзыхигъэукъорэкIэ уж сэ ущызгъэзыемэ, пфэмыхъукIэ ежь зыфэбгъэзэным щыгугъыгъэщт.

Саидэ шIогъэшIэгъоныгъ ежь зэнэгуерэм, яни къышIошIыгъэм Расули игугъу къызэришIыгъэр. Ар ыушъэфыгъэп.

— Ары, ащкIэ ухэукъуагъэп, — ыIуагъ Саидэ, — джа дэдэр ары сяни къысиIуагъэр, ау сыд фэдэ ушъхьагъу щыIэкIи ащ къысишIагъэр фэзгъэгъущтэп.

— Фэбгъэгъугъахэба, зыфаер фэпшIагъ, — ыIуагъ Расул. — Псэогъу уфэхъугъ, сабый къыфэплъфыгъ.

Саидэ кIалэм ынэгу къыкIаплъи хэщэтыкIыгъ. Ежь ыгу щышIэрэр икъу фэдизэу Расул зэхимышIэу къыщыхъугъ.

— Е-о-ой, Расул, сыкъызэхэпшIыкIыгущэрэп. СинасыпынчъагъэкIэ сабыеу сшъо хидзагъэр мыхъугъэмэ, ныбжьи Рустамэ псэогъу сыфэхъущтыгъэп. Оры сэ шIу слъэгъущтыгъэр, сигъашIэ зыдэзгъэшIэнэу сызфэягъэр.

— ШIу сыплъэгъущтыгъэмэ, а узэрэзекIуагъэм фэдэу узекIощтыгъэп.

Зэхихыгъэр ыгъэшIагъоу, имэхьани къыфэмыубытыIоу кIалэм дэплъыягъ Саидэ. Ар къыгурыIуагъ Расули, игущыIэ къыпидзэжьыгъ:

— А зэрэпIорэм фэдэу шIу сыплъэгъущтыгъэмэ, сыда Рустам къыуишIагъэр сэ къызкIысэмыIуагъэр, гухэлъэу пшIыгъэми сызкIыщымыгъэгъозагъэр, укъызэхэсымышIыкIынэу къыпщыхъугъа?

— АщкIэ ухэукъорэп, Расул, — къэгъIагъ Саидэ ынэхэм нэбзыц кIыхьэхэу къяшIыхьакIыгъэхэр ригъэплIыхзи. — Упшъашъэу уаушъхьакIугъэу, лIы уимыIэу сабый пшъо хидзагъэу хэти еIогъошIоп. ЕтIани ар зэбгъэшIэнкIэ узфэмыехэщтыр шIу плъэгъурэ кIалэр ары. Джары сыкъызэтезыIэжьагъэр нахь, Расул, нэмыкI хэлъэп, ар пшIошъ гъэхъу. Сыд пае сыушъэфын, ар ори, орымыри, хэти, аужыпкъэм сыкъэзылъфыгъэ сянэу анахь сыкъызэхэзышIыкIыщтыми, зыгу къысфэгъущтыми езгъэшIэнэу сыфэягъэп. ЕзгъэшIэщтыгъэп ыкIи сабыеу сшъо хидзагъэр ары мыхъугъэмэ. Сэ сыушъэфыгъэкIи шъэфы зэрэмыхъуштыр, сабыеу сшъо хэлъым къызэриIотэщтыр сшIошъ къызэхъум, сфэмыхъукIэ сянэ есIотагъ къысэхъулIагъэр, сшIэмэ хъущтымкIэ упчIэжьэгъу сшIыгъэ. Сэ гухэлъэу сиIагъэр сабыир зыхязгъэхынэу ары, ау сянэ къысфидагъэп, ащ игъоу къысфилъэгъугъэм тетэу сызекIуагъ. Врачым къысиIуагъэми, апэрэ сабыеу бзылъфыгъэ ныбжьыкIэм ышъо хидзагъэр зыхаригъэхымэ, нэужым кIалэ къыфэмыхъужьын ылъэкIыщтэу зэриIуагъэми сыдихьыхыгъ. О уалъэныкъокIэ зи гугъапIэ зэрэщымыIэжьым сехъырэхъышэжьыщтыгъэп. Зэрыджэгугъэхэ пшъашъэр псэогъукIэ зэрипэсыжьынэу адыгэ кIалэ къэхъущтэп.

— Ащыгъум ухэукъо, — ымакъэ пкъыягъэ Расул. — Рустамэ шъхьакIоу къыуихыгъэм сшIомыушъэфэу игъом сыщыбгъэгъозагъэмэ, уищыIэныгъэ нэмыкI къэгъэзапIэ фэхъущтыгъ.

Саидэ зэхихыгъэр ыгъэшIэгъуагъ. Ащ игущыIэхэр къызэрэщыхъугъэхэр Рустамэ къызэрешъхьащыкIуагъэм пае къымыгъанэу псэогъу зыфишIыщтыгъэу ары. Ау ар ышIошъ хъущтыгъэп.

— Зи къызгурыIуагъэп, — ыIуагъ Саидэ. — Сыда ащкIэ къапIомэ пшIоигъуагъэр?

— КъыбгурымыIонэу ащ хэлъ щыIэп, — Расул иджэуап хьазырыгъ. — СэркIэ сыд фэдизэу къиныщтыгъэми, о уишIоигъоныгъэкIэ кIалэм зептыгъэу щытыгъэмэ, сыушъэфынэп, ущызгъэзэещтыгъ. Ау шIошъхъуныгъэ фысиI егъашIи ар о зэрэмышIэщтыгъэм. Арышъ, насыпынчъагъэу къыохъулIагъэр пфэзгъэгъуущтыгъ, ау шъыпкъэу къыосIон, зыгорэм исабый сиунэ къыщыхъуным сезэгъышъущтыгъэп, апэм о угу хэлъыгъэр ары сэри игъоу къыпфэслъэгъущтыгъэр.

— Ы?! — зэхихыгъэр ышIошъ хъущтымэ, мыхъущтымэ ымышIэу къэкIуагъ Саидэ. — Уадыгэ кIалэу зэрыджэгугъэхэ, зышъо сабый хидзэгъэ пшъашъэр пшъхьэ еппэсыжьынытыгъа?!

— ШIу дэдэ сыплъэгъущтыгъэу къысапIощтыгъэми, джы къызгурыIуагъ ащтэу зэрэщымытыгъэр, шIулъэгъуныгъэ иным ыкIуачIэ зэрэлъэшыр, ащ уимыгъэшIэн зэрэщымыIэр угукIэ икъоу зэрэзэхэмышIагъэр.

Ар къызэриIокIи Расул ежьэжьыгъ. Зэхихыгъэм ыгъэкъыгъэу кIалэм кIэлъыплъэу Саидэ тIэкIурэ щытыгъ. Ядэжь къэсыжьыфи, пчыхьэм пIэм зекIужьыми Расул игущыIэхэр ышъхьэ икIыщтыгъэхэп. «КъысэхъулIагъэм Расул щызгъэгъозагъэмэ, ащ пае къымыгъанэу псэогъу сызфишIыныгъэуи?!» егупшысэщтыгъ. НэмыкI цIыф лъэпкъыбэмкIэ ащ хэлъ щыIэп, ахэм ар яшэн-хабзэшъ, ащ фэдизэу агъэшIэгъожьырэп. АужыпкIэм лIы имыIэу сабый къызфэхъурэ къахэкIыми, аIапэ ращэкIэу, ышIагъэр емыкIушхоу фалъэгъоу тегущыIэхэрэп, ау адыгэ кIалэм ар зэрипэсыжьыныр ышIошъ хъупэщтыгъэп.

А зэIукIэгъум Расул къыриIуагъэхэм Саидэ ыгу къагъэбырсырыжьыгъэу насыпынчъагъэу къехъулIагъэр Рустамэ ыпкъ къызэрикIыгъэр фигъэгун зэримылъэкIырэр ары а чэщым джыри ыгу хэуIэным къежьапIэу фэхъугъэр.

* * *

Нэхаекъо Рустамэ унэм къызехьажьым нэфылъэр къызэкIичыгъэхагъ. Саидэ зыхэлъыгъэ пIэр нэкIыгъ. Гъолъыжьыгъэ. Саидэ лъэгъун иIэу унэм икIыгъэмэ къихьажьыным щыгугъэу бэкIаерэ пэплъагъ. Къэмылъэгъуахэ зэхъум зифихьын ымышIэу къэгумэкIыгъ. Джащыгъур ары шъэо цIыкIур зэрылъырэ кIэлэцIыкIу пIэкIорым иплъэныр ыгу къызыкIэкIыгъэр. Ащ ипIэкIори нэкIыгъэ.

ТИЗЭIУКIЭГЪУХЭМРЭ ЛЪЭПКЪ IОФЫГЪОХЭМРЭ

«Фэсыжьапщым» ипащэ хадзыгъ

Хэкужъым къэзыгъэзэжьыгъэхэм IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ Адыгэ Республикэм иобщественнэ фондэу «Фэсыжьапщым» хэдзын зэIукIэ джырэблагъэ иIагъ. ГъэIорышIэпIэ купым хэтхэм зэфэхьысыжьхэр ашIыгъэх.

ШIушIэ фондым игъэIорышIапIэ хэтхэм зэгъэпшэнхэр ашIыгъэх. Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр къызэриIуагъэу, фондым тхьаматагъор нэбгыритIумэ щызэдызэрахьэзэ, аужырэ илъэсхэм «Фэсыжьапщым» Iоф ышIагъ.

Хабзэм икъулыкъушIэу зэрэщытым къыхэкIэу Шъхьэлэхъо Аскэр тхьамэтэгъо IэнатIэр къыгъэтIылъыжьыгъагъ. Ащ фэшI гъэIорышIапIэм джырэ уахътэ нэс пэщэныгъэ дызезыхьагъэр МэщфэшIу Нэджэт. Фондым иIофшIэн хэлэжьэгъэхэ Къэлэшъэо Январбый, Чэмышъо Гъазый, Нэпсэу Нихьад, ГъукIэлI Асхьад, СтIашъу Яхьер, МэщфэшIу Нэджэт, нэмыкIхэри зэхахьэм къыщыгущыIагъэх, «Фэсыжьапщым» шIушIагъэу иIэр зэрэмымакIэр хагъэунэфыкIыгъ.

Сирием, Тыркуем, Иорданием, нэмыкI хэгъэгухэм къарыкIыжьырэ тилъэпкъэгъухэм IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ «Фэсыжьапщым» уахътэм диштэу Iофыгъохэр ыгъэцэкIэнхэ фаеу зэIукIэм къыщаIуагъ. Адыгабзэм, урысыбзэм язэгъэшIэнкIэ, кIэлэеджакIохэм яфэIо-фашIэхэр зехьэгъэнхэмкIэ, нэмыкIхэмкIи гумэкIыгъохэр щыIэх.

МэщфэшIу Нэджэт илъэсыбэрэ «Фэсыжьапщым» тхьамэтагъор щызэрихьагъ. Ежьыр къыкIэлъэIуи, иIэнатIэ IукIыжьынэу гухэлъ зэришIыгъэр зэхахьэм къыщиIуагъ. Фондым игъэIорышIапIэ хэтхэм Н. МэщфэшIум ишIушIагъэ хагъэунэфыкIыгъ, «тхьауегъэпсэу» раIожьыгъ. «Фэсыжьапщым» игъэцэкIэкIо директорэу ГъукIэлI Асхьад, нэмыкIхэм яеплъыкIэхэм адырагъашти, СтIашъу Яхьем ыцIэ къыраIуагъ, «Фэсыжьапщым» тхьамэтагъор щызэрихьанэу зыкIыныгъэ ахэлъэу хадзыгъ. Я. СтIашъум хэкужъым къызигъэзэжьыгъэр илъэсыбэ хъугъэ, Iофхэм ащыгъуаз. Цыхьэу фашIыгъэр къыгъэшъыпкъэжьынэу тыфэлъаIо.

Сурэтыр зэхахьэм къыщытырахыгъ.

НАРДХЭР

Адыгеим и ЛIышъхьэ и Кубок

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ и Кубок къыдэхыгъэным фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъу нардхэмкIэ Мыекъуапэ щызэхащагъ. ШахматхэмкIэ республикэ клубым тхьаумафэм щыкIогъэ зэIукIэгъухэм сэнэхьат зэфэшъхьафхэр зиIэхэр ахэлэжьагъэх.

Сурэтым итхэр: **кубокхэр къыдэзыхыгъэхэу Урсэкъо Байзэт, Хьот Юныс, Саркис Богосьян — щысых; зэнэкъокъум хэлэжьагъэмэ ащыщхэр щытых.**

Филологие шIэныгъэхэмкIэ докторэу Бырсыр Батырбый, Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу, Абхъазым изаслуженнэ артистэу НэмытIэкъо Аслъан, Адыгеим изаслуженнэ тренерэу Анатолий Москаленкэр, Урысыем, Адыгеим язаслуженнэ тренерэу Хьот Юныс, Адыгеим культурэмкIэ изаслуженнэ IофышIэу Владимир Шурыгиныр, Адыгеим ифутбол щыцIэрыIохэу Семен Манашировыр, Артур Вардумян, республикэм футболымкIэ икIэлэцIыкIу-ныбжьыкIэ спорт еджапIэ изавучэу Пэнэшъу Мыхьамод, нард ешIэным пыщэгъэхэ ТIэшъухэу Мэдинэрэ Айдэмыррэ, Урсэкъо Байзэт, IофшIэным иветеранэу Азиз Оганесян, нэмыкIхэр зэнэкъокъум щытлъэгъугъэх. ТекIоныгъэр зэкIэми къыдахы ашIоигъуагъ, ау зинасып къычIэкIыщтыр къэшIэгъуаеу щытыгъ.

Адыгэ Республикэм искусствэхэмкIэ иколледжэу У. Тхьабысимэм ыцIэ зыхьырэм иIофышIэу Саркис Богосьян пэшIорыгъэшъ ешIэгъухэм текIоныгъэр къащыдихыгъ, зэкIэми апэ ишъыгъ. КIэух зэIукIэгъум С. Богосьянрэ Ю. Хьотымрэ щызэдешIагъэх. Юныс 2:1-у зэIукIэгъур ыхьыгъ, апэрэ чIыпIэр къыдихыгъ. С. Богосьян ятIонэрэ хъугъэ. Урсэкъо Байзэт кIэух ешIэгъухэр къыхьыгъэх, А. Оганесян текIуи, ящэнэрэ чIыпIэр къыфагъэшъошагъ.

— Тиреспубликэ и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан икIэлэгъум къыщыублагъэу спортым пыщагъ, обществэу «Спартакым» ипэщагъ. Ащ ишIуагъэкIэ, Адыгеим физкультурэмрэ спортымрэ мэхьанэу щаратырэм зыкъиIэтыгъ, — къытиIуагъ Урысыем изаслуженнэ тренерэу Хьот Юныс. — Стадионхэр, спорт псэуалъэхэр Адыгеим щашIых, зэнэкъокъухэм нэбгырабэ ахэлажьэ.

Физкультурэмрэ спортымрэкIэ Адыгэ Республикэм и Комитет ыгъэнэфэгъэ кубокхэр, щытхъу тхылъхэр хагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр къыдэзыхыгъэхэм афагъэшъошагъэх. Адыгеим инароднэ артистэу, Абхъазым изаслуженнэ артистэу НэмытIэкъо Аслъан гъэхьагъэ зышIыгъэхэм зэхэщакIохэм ацIэкIэ афэгушIуагъ, шIухьафтынхэр аритыжьыгъэх. Зэнэкъокъум хэлэжьагъэхэр къытэлъэIугъэх ти ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан имэфэкI пае зэрэфэгушIохэрэр гъэзетми къыщыхэтыутынэу.

ФУТБОЛ. А. АБРАМОВЫМ И КУБОК

«Кавказ» — «Ошъутен»

Мыекъопэ футбол клубэу «Зэкъошныгъэм» илъэсыбэрэ щешIэгъэ Анатолий Абрамовым и Кубок къыдэхыгъэным фэгъэхьыгъэ шIэжь зэнэкъокъу стадионэу ЦКЗ-м щэкIо. Финалым и 1/4-м ыкIи и 1/2-м хэхьэгъэ командэхэр бэдзэогъу мазэм и 11 — 12-м зэдешIагъэх.

ЗэIукIэгъухэр

«Кавказ» — «Ошъутен-2» — 5:3, «Роверс» — «Фыщт» — 6:1, «Ошъутен» — «Элит» — 8:0, «Неудержимые» — «Спортмастер» — 2:2. ПенальтикIэ 3:2-у «Спортмастерыр» текIуагъ.

Финалныкъор

«Кавказ» — «Роверс» — 6:1, «Ошъутен» — «Спортмастер» — 4:4, пенальтикIэ 4:2-у «Ошъутенэм» ыхьыгъ.

— ЗэIукIэгъухэм тшIогъэшIэгъонэу тяплъы. Нэбгырабэ тыхъоу Коцхьэблэ районым тыкъикIыгъ, зэнэкъокъур дэгъоу зэхащагъэу тэлъытэ, — къытиIуагъ кIэлэцIыкIу футболымкIэ тренер-кIэлэегъаджэу Юсуп Руслъанэ.

«Ошъутенэм» дахэу щешIагъэх Р. Щыкор, К. Тхьаркъуахъор, Р. Тхьаркъуахъор, нэмыкIхэри. «Спортмастерым» икъэлэпчъэIутэу А. Щыгъущэр иIэпэIэсэныгъэкIэ къахэщыгъ. Ар цыхьэшIэгъоу ешIагъ, къэлапчъэм Iэгуаор зыщыдэфэщтым къызэкIидзэжьэу бэрэ къыхэкIыгъ.

ЕшIэгъур судьяхэу И. Комличенкэмрэ В. Манашировымрэ зэращагъ. ЗэIукIэгъум иуахътэ 4:4-у заухым, нахь лъэшыр пенальтикIэ къыхахыгъ. «Ошъутенэм» икъэлэпчъэIутэу Тхьаркъохъо Рустам гъогогъуитIо пенальтир къызэкIидзэжьыгъ. Р. Тхьаркъуахъом ыныбджэгъухэр, футбол ешIэгъум еплъыгъэхэр фэгушIуагъэх.

Анатолий Абрамовыр Баку ифутбол щапIугъ. Мыекъопэ «Зэкъошныгъэм» къызырагъэблагъэм, исэнаущыгъэ къыщызэIуихыгъ. Гъогогъуи 114-рэ къэлапчъэм Iэгуаор дидзагъ, «Кубань» Краснодар щешIэуи уахътэ къыхэкIыгъ. Игъонэмысэу идунай зыщихъожьыгъэм къыщыублагъэу шIэжь зэнэкъокъур республикэм илъэс къэс щызэхащэ.

Кубокым икъыдэхын фэгъэхьыгъэ кIэух ешIэгъур стадионэу ЦКЗ-м бэдзэогъум и 18-м щыкIощт. Пчэдыжьым сыхьатыр 10-м зэIукIэгъур аублэщт. Уахътэу зызэхащэщтыр зызэблахъукIэ гъэзетеджэхэр щыдгъэгъозэщтых. «Кавказым» е «Ошъутенэм» Кубокыр ыхьыщт.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЬ Нурбый.

ЗэхэзыщагъэрыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакцием зыдэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: adygvoice@mail.ru

ЗыщаушыхьатыгъэР:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 3250
Индексхэр 52161 52162
Зак. 786

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МэщлIэкъо Саид

Редактор шъхьаIэм игуадзэр — пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
Хъурмэ Хъусен